

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

МЕТОДОЛОГИЯ НА СТАТИСТИЧЕСКОТО ИЗСЛЕДВАНЕ
НА СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В БЪЛГАРИЯ

1. Цел, същност и предназначение

Основната цел на статистическото изследване на социалните предприятия в България е да идентифицира предприятията в областта на социалната икономика и да осигури информация по определени показатели за социалните предприятия в страната.

Данните за социалните предприятия се основават на събраната информация от Националния статистически институт (НСИ) в изпълнение на проект „Създаване на национална база данни на МТСП за социалните предприятия в България“ и във връзка с подписано споразумение № РД 21-142/10.09.2013 г. между НСИ (в качеството си на събенефициент, съгласно Анекс II от договор S12.650082) и Министерство на труда и социалната политика (МТСП).

2. Обхват и източници на информация

Статистическото изследване на социалните предприятия в България стартира през 2013 г. и е с годишна периодичност.

Обект на изследване са всички нефинансови предприятия и предприятията с нестопанска цел в страната, които са развивали дейност през съответната отчетна година.

Основен източник на информацията са годишните отчети на нефинансовите предприятия, съставящи и несъставящи баланс и годишният отчет на предприятията с нестопанска цел.

Данните за броя на социалните предприятия в България се събират от НСИ със следния въпрос, включен в годишните отчети за дейността на предприятията (ГОД), в „Справка за предприятието“:

Въпрос, включен в ГОД-2012	Въпрос, включен в ГОД-2013
<p>Раздел: Социална насоченост</p> <p>Вашето предприятие осъществява ли дейности със социална насоченост?</p> <p style="text-align: center;">ДА НЕ</p> <p>Предприятието Ви има социална насоченост когато:</p> <p>1. Над 50% от печалбата регулярно се инвестира в общественополезни дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подпомагане на социално уязвими групи; - Опазване на околната среда; - Социална иновационна дейност; - Други общественополезни дейности с благотворителен характер; <p>и/или</p> <p>2. Над 30% от наетия персонал е от социално уязвими групи.</p>	<p>Раздел: Социално предприятие</p> <p>Вашето предприятие „социално предприятие“ ли е?</p> <p style="text-align: center;">ДА НЕ</p> <p>„Социалното предприятие“ се определя като оператор в социалната икономика, чиято основна цел е постигането на положително измеримо социално въздействие, а не генерирането на печалба в полза на собственици или акционери. То работи на пазара като предоставя социални услуги или стоки на лица в неравностойно положение или използва метод на производство на стоки или услуги, в който е заложена социалната му цел.</p> <p>Предприятието Ви е „социално“ когато:</p> <p>1. Над 50% от печалбата регулярно се инвестира за постигането на социални цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подпомагане на социално уязвими групи и/или лица в изолация; - Опазване на околната среда с въздействие върху обществото; - Социална иновационна дейност; - Осъществяване на други дейности, предоставяне и/или производство на услуги и стоки със социална цел; <p>и/или</p> <p>2. Над 30% от наетия персонал е от социално уязвими групи.</p>

От годишните данни на предприятията, самоопределили се като „социални“, се изчисляват основните икономически показатели и данните по групи според броя на заетите лица.

3. Дефиниции на показателите

3.1. Нефинансови предприятия

Основните икономически показатели на нефинансовите предприятия, **самоопределили се като „социални предприятия“**, са:

- **„Предприятия“** - всички предприятия, които са били активни през цялата или част от референтната година и са представили годишен отчет за дейността си в НСИ;
- **„Предприятия с печалба“** - всички предприятия, които са били активни и са завършили референтната година с положителен финансов резултат;
- **„Оборот“** - стойността на всички приходи от продажби на собствена продукция, купени и продадени в същия вид стоки, предоставени услуги и продадени суровини и материали, включително начислените акцизи, които са фактурирани през отчетния период. Не се включват приходите от продажби на дълготрайни активи, приходите от финансираня, финансовите и извънредните приходи. В стойността на оборота не се включват и начислените данъци от вида на данъка върху добавената стойност (ДДС), които са за сметка на крайния потребител;
- **„Добавена стойност по факторни разходи“** - стойността на произведената продукция, намалена със стойността на акцизите и разходите за оперативната дейност, без тези за персонала и за амортизация, и увеличена с приходите от финансираня;
- **„Приходи от дейността“** - сума от приходите от оперативна дейност и финансовите приходи;
- **„Разходи за дейността“** - сума от разходите за оперативна дейност и финансовите разходи;
- **„Дълготрайни материални активи“** - сума от дълготрайните материални активи, посочени в счетоводния баланс на предприятията съставлящи баланс, и данните от справка за ДМА за предприятията, несъставлящи баланс;
- **„Заети лица“** - всички лица, работещи в дадено предприятие на пълно или непълно работно време, включително сезонните и надомните работници (непреизчислени в еквивалент на пълна заетост), работещите собственици, наетите по договор за управление и контрол, наетите по извънтрудови правоотношения (граждански договори), които не работят при друг работодател и неплатените семейни работници. Не се включват лицата, отсъстващи за неограничено време, а също и тези, предоставени по договор от други предприятия;
- **„Наети лица“** - лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда или в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител, непреизчислени в еквивалент на пълна заетост.

3.2. Предприятия с нестопанска цел

Основните икономически показатели на предприятията с нестопанска цел, **самоопределили се като „социални предприятия“**, са:

- **„Предприятия“** - всички предприятия, които са били активни през цялата или част от референтната година и са представили годишен отчет за дейността си в НСИ;
- **„Предприятия с печалба от стопанската дейност“** - всички предприятия, които са били активни и са завършили референтната година с положителен финансов резултат от стопанската дейност;
- **„Приходи от стопанската дейност“** - сума от приходите от оперативна дейност и финансовите приходи;
- **„Разходи за стопанската дейност“** - сума от разходите за оперативна дейност и финансовите разходи;
- **„Приходи от нестопанската дейност“** - сума от приходите от дейността и финансовите приходи;

- **„Разходи за нестопанската дейност“** - сума от разходите за дейността и финансовите разходи;
- **„Дълготрайни материални активи“** - сума от дълготрайните материални активи, посочени в счетоводния баланс на предприятията с нестопанска цел;
- **„Заети лица“** - всички лица, работещи в дадено предприятие на пълно или непълно работно време, включително сезонните и надомните работници (непреизчислени в еквивалент на пълна заетост), работещите собственици, наетите по договор за управление и контрол, наетите по извънтрудови правоотношения (граждански договори), които не работят при друг работодател и неплатените семейни работници. Не се включват лицата, отсъстващи за неограничено време, а също и тези, предоставени по договор от други предприятия;
- **„Наети лица“** - лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда или в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител, непреизчислени в еквивалент на пълна заетост.

4. Използвани класификации

- Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008)
- Класификация на териториалните единици за статистически цели в България (NUTS)

Допълнителна информация за посочените статистически класификации е налична на Интернет сайта на Националния статистически институт, рубрика Продукти и услуги / Метаданни / Статистически класификации - <http://www.nsi.bg/bg/node/14/>.

5. Конфиденциалност - правила за защита на данни

Съгласно Закона за статистиката и Европейското законодателство конфиденциални са индивидуалните (първичните) данни на предприятията. За да се гарантира тяхната защита и невъзможността да бъдат идентифицирани, агрегираните показатели също се определят като конфиденциални, когато:

- Критерий А - даден показател е формиран от едно или две предприятия;
- Критерий В - относителният дял на стойността на изучаван параметър на една единица е над 85 на сто от общата стойност на този параметър за всички единици от съвкупността.